

Valikõppeaine Karjääriõpetus

Ainekava koostamise üldised lähtekohad:

- Ainekava koostamisel lähtutakse põhikooli üldisest riiklikust õppekava karjääriõpetuse ainekavast, kooli õppekavast.
- Ainekava koostamisel arvestatakse põhikooli õppetöö, oma kooli ja õpilaste spetsiifikaga.
- Ainekava toetab karjääri planeerimist ja valmisolekut elukestvaks õppeks, lõimides teistes õppeainetes omandatud teadmised
- Karjääriõpetuse ainekava on kavandatud läbiviimiseks 8.klassis ning selle üldine maht on 35 tundi. Ainekava koosneb kolmest moodulist: „Enese tundmaõppimine“ (11 tundi), „Õppimisvõimaluste ja töömaailma tundmaõppimine“ (11 tundi) ja „Planeerimine ja otsustamine“ (13 tundi).
- Ainekava koosneb üldisest kavast, kus on eraldi välja toodud teemade maht, aine üldalused, õppesisu ja käsitletavad põhimõisted, õppe-eesmärgid, nõuded õppekeskkonnale, oodatavad õpitulemused ja alateemade üldine sisuline ülesehitus.
- Alateemade maht on 5-6 teemat ühe peateema raames, sõltuvalt nende käsitlemise ulatusest ja sisust. Teemasid käsitletakse õppetunni ulatuses või paaristundidena, lähtuvalt grupi, õpilaste, tegevuste ja põhikooli spetsiifikast. Vajadusel käsitletakse alateemasid integreeritult teiste õppeainetega.
- Õppetöö planeerimisel ja läbiviimisel kasutatakse erinevaid õppemeetodeid: suuline esitlus, mõistekaart, ajurünnak, paaritöö, rühmatöö, rollimäng, õpimapp, õppekäik.
- *Õppekeskkond.* Õpilastele on tagatud erinevate töölehtede ja küsimustike kasutamine; karjääriplaneerimisalase kirjanduse kättesaadavus; arvutiklassi kasutamine ning karjäärikoordinaatori ja karjäärispetsialistide kaasamine vastavalt õpilase vajadustele.
- Hindamisel lähtutakse vastavatest põhikooli riikliku õppekava üldosa sätetest. Õpilasele tutvustatakse aine alguses, mida, millal ja mille alusel hinnatakse. Hindamisel kasutatakse kujundavat ja numbrilist hindamist. Hinnatakse õpilase teadmiste rakendamise oskust suuliste ja kirjalike tööde ning praktiliste tegevuste alusel. Tähtsal kohal on õpilase enesehindamine. Õpilane koostab ja esitab kokkuvõtvaks hindamiseks personaalse õpimapi.

I moodul „Enese tundmaõppimine“ *Ainekava I mooduli maht 11 tundi*

Teema lühikirjeldus e. üldalused: Karjääriõpetus keskendub õpilase isiksuse omaduste teadvustamisele ning esmaste karjäärivalikutega seostamisele. See hakkab tulevikus mõjutama nii tema rahulolu tehtud valikutega kui ka töö tulemust. Õpilasel võimaldatakse analüüsida enda iseloomuomadusi, oskusi, võimeid ning väärtusi ja kujundada välja sõnavara, mida ta saab erinevates karjäärisituatsioonides (nt kooli sisseastumisel, tööintervjuul) kasutada. Käsitletakse kas, kuidas ja miks inimese harjumuslik käitumine, füüsilised omadused, erinevad oskused ja motivatsioon karjäärivalikuid mõjutavad.

Põhimõisted: enesehinnang, isiksuseomadused, motivatsioon, oskused, võimed, väärtused

Õppe-eesmärgid:

- õpilane 1) oskab seostada isiksuseomadusi tulevaste õpingute ja ametivalikutega
- 2) oskab analüüsida enda huvisid, võimeid ja oskusi; õpib märkama nende seotust eriala valikuga
- 3) mõistab erinevate elukutsete erinevaid väärtussüsteeme
- 4) mõistab väärtuste tähendust ja seost elurollides

Oodatavad õpitulemused:

- õpilane 1) analüüsib enda isiksust,
- 2) eristab oma tugevaid ning nõrku külgi ja seostab neid erinevatel kutsealadel töötamise eeldustega,
- 3) kasutab eneseanalüüsi tulemusi karjääriplaneerimisel

I mooduli „Enese tundmaõppimine“ töökaava.

Teemad	Tunnid
Isiksuseomadused: temperament ja iseloom.	3
Väärtused, vajadused ja emotsioonid	3
Võimed, huvid ja oskused	3
Minapilt ja enesehinnang	2

II moodul „Õppimisvõimaluste ja töömaailma tundmaõppimine“

Ainekava II mooduli maht 11 tundi

Teema lühikirjeldus e. üldalused: Karjääri planeerimiseks on vajalik, et inimene oskab märgata muutusi tööturul ja tunneb neid mõjutavaid tegureid. Põhikoolis õpilane analüüsib erinevaid ameteid, töötajatele esitatavaid nõudeid ja seostab neid oma eeldustega, huvidega, väärtustega jms. Õpilast suunatakse analüüsima, millist tööd ta soovib tulevikus teha. Sellest lähtuvalt saab asuda haridusteed kavandama. Teadlike õpivalikute tegemiseks suunatakse õpilast analüüsima oma soovidele, eeldustele ja reaalsele soovidele vastavaid võimalusi.

Põhimõisted: amet, eriala, kutseharidus/kutsekeskharidus, kutseõpe põhihariduse baasil, tööturg ja tööjõuturg

Õppe-eesmärgid:

- õpilane
- 1) mõistab ja oskab analüüsida töö sisu muutumist
  - 2) oskab näha ja analüüsida erinevate elukutsetega kaasnevaid erinevaid ülesandeid, vastutust, oskusi ja töötingimusi
  - 3) mõistab karjäärivõimalusi ja oskab neid enda tulevikuga seostada
  - 4) oskab analüüsida kohalikke töövõimalusi ja isiklikke eelistusi
  - 5) oskab analüüsida oma isiklikke haridusvalikuid

Oodatavad õpitulemused:

- õpilane
- 1) teab tööturu üldist olukorda, prognoose ja vajadusi
  - 2) teab kutseid ja ameteid ning kohalikke majandustegevuse valdkondi
  - 3) oskab leida infot õppimisvõimaluste ja tööturu kohta
  - 4) mõistab tööturu ja hariduse vahelisi seoseid
  - 5) omab konkreetset tegevusplaani õpitee jätkamiseks

II mooduli „Õppimisvõimaluste ja töömaailma“ tundmaõppimine“ töökava.

Teemad	Tunnid
<i>Muutuv tööturg</i>	2
<i>Muutuv tööjõuturg</i>	2
<i>Kutse, ametid, elukutsete ja ametite liigitamine</i>	3
<i>Kodukoha töövõimalused (õppekäik vallamajja, kohtumine spetsialistiga)</i>	Tunniväline
<i>Haridustee: erialad ja haridussüsteem, õpiplaani</i>	3
<i>Erinevad haridusstsenaariumid: keskharidus, kutseharidus või kutsekeskharidus</i>	1

III moodul „Planeerimine ja otsustamine“

Ainekava III mooduli maht 13 tundi

Teema lühikirjeldus e. üldalused: Karjääri planeerimist vaadeldakse kui tulevase elulaadi valikut. Õpilasi suunatakse seostama oma väärtusi, eeldusi ja reaalseid võimalusi tööturu tegeliku olukorraga. Planeerimise ja otsustamise protsessis on oluline toetada õpimotivatsiooni, teadvustada elukestva õppe tähendust ja tähtsust. Õpilasi suunatakse analüüsima ennast õppijana, kujundatakse õpioskusi ja neid toetavaid üldoskusi.

Otsustamist mõjutavad käitumisharjumused, uskumused/ soovid ning informeeritus. Karjääriõpetuse käigus pannakse paika otsustusstrateegiad – kuidas seostada enda kohta teadaolevaid asjaolusid võimaliku tulevase töise tegevuse ja selleks ettevalmis- tavate õpingutega.

Põhimõisted: karjäär, elurollid, karjääriplaneerimine, karjääriteenused, otsustamine, isiklik karjääriplaani

Õppe-eesmärgid:

- Õpilane
- 1) teab ja kasutab oskuslikult karjääriinfo allikaid
  - 2) oskab hinnata erinevaid alternatiive ning langetada teadlik otsus
  - 3) teab erinevate elurollide olulisust elus, on valmis nende muutumisega toimetulekuks

4) langetab otsuse ning koostab tegevusplaani oma tulevase karjääri planeerimiseks

Oodatavad õpitulemused:

- Õpilane 1) teab karjääriplaneerimise põhimõtteid ja arvestab nendega valikute tegemisel
- 2) suudab teadlikult arvestada otsuseid mõjutavate teguritega
- 3) teab ja kasutab vajadusel karjääriteenuseid
- 4) teadvustab erinevate elurollide seoseid tööga
- 5) omab teadmisi ja oskusi isikliku karjääriplaani koostamiseks

III mooduli „Planeerimine ja otsustamine“ töökvaa.

Teemad	Tunnid
<i>Karjääriplaneerimine: otsustamine ja seda mõjutavad tegurid</i>	2
<i>Karjääriinfo allikad, infootsimine</i>	2
<i>Karjääriteenused: karjääriinfo ja –nõustamine, Rajaleidja keskus (külustus)</i>	4
<i>Elurollidest ja –stiilidest karjäärivalikute kontekstis</i>	2
<i>Karjääriplaani koostamine: soovitusi korrektsete kandideerimis- dokumentide koostamiseks</i>	1
<i>Karjääriplaani koostamine: kuidas olla edukas kandideerimisel/tööintervjuul</i>	1
<i>Isikliku karjääriplaani koostamine</i>	1